

SVEUČILIŠTE U RIJECI
EKONOMSKI FAKULTET

IZAZOVI U RADU UDRUGA

SEMINARSKI RAD

Kolegij: Ekonomika racionalnog djelovanja

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Nenad Vretenar

Izradila: Dora Vujnović (0081161198)

U Rijeci, ožujak 2019. g.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. SVRHA I METODE ISTRAŽIVANJA	3
3. POJAM UDRUGE CIVILNOG DRUŠTVA	3
4. ANALIZA ISTRAŽIVANJA.....	4
4.1. ADEKVATNI PROSTOR.....	5
4.2. PRONALAZAK VOLONTERA	6
4.3. STRUČNI KADAR	7
4.4. FINANCIRANJE.....	8
4.5. BIROKRACIJA	9
4.6. UDRUGE I DRUŠTVO	10
5. ZAKLJUČAK	11
6. POPIS LITERATURE	12

1. UVOD

Ovaj seminarski rad nastao je iz zanimanja kako točno izgleda djelovanje jedne neprofitne udruge. Sama riječ neprofitno dovoljna je da pobudi interes za ovu temu u današnjem društvu koje pokreće profit. Često možemo čuti kako su upravo udruge svojevrsna oporba vladajućima jer svojim zahtjevima nastoje braniti određenu, najčešće zapostavljenu, interesnu skupinu. No, s druge strane kod određenog dijela javnosti ne pobuđuju pozitivne emocije jer pronalaze se i oni mišljenja da udruge ni na koji način ne pridonose zajednici, već jedino troše novac poreznih obveznika. Stavovi se razlikuju, ali jedno je sigurno - civilni sektor odrednica je demokratnog društva. Seminarsko istraživanje dio je rada na projektu "Hrana i zajednica", koji se primarno bavi umanjivanjem problema bacanja hrane. Veza istraživanja s projektom u tome što većinu socijalnih samoposluga, pučkih kuhinja i sličnih humanitarnih organizacija organiziraju udruge.

Udruga je mnogo, kao i njihovih područja djelovanja. Sportske udruge, studentske, udruge branitelja, udruge oboljelih, udruge za kulturu, udruge za zaštitu okoliša... Ovaj seminarski rad baziran je na osamnaest nasumično odabranih udruga u gradu Rijeci. Udruge u uzorku udruge su čije djelovanje uključuje socijalni rad, edukaciju djece i mladih te razvijanje civilnog društva. Pojam udruge uključuje, kako je ranije navedeno i mnoge druge vrste udruga koje djeluju na raznim poljima i u ovom istraživanju nisu zastupljene. Iz tog razloga ovaj istraživački rad treba shvatiti kao okvir razmišljanja o izazovima u radu udruga i ne uzimati ga kao sveprimjenjivog.

2. SVRHA I METODE ISTRAŽIVANJA

Cilj ovoga istraživačkog rada otkriti je s kojim se izazovima udruge civilnog društva susreću u svome radu. Također, cilj je istražiti kako problemi na koje nailaze utječu na provedbu željenih aktivnosti i djelovanje u zajednici. U tu svrhu kreirala sam anketni upitnik i uputila ga na adrese nekoliko desetaka udruga. Pitanjima sa slobodnim odgovorima i onima s likertovom skalom nastojala sam dobiti informacije o nekoliko skupina problema: financijski, administrativni, pronalazak prostora i volontera za rad.

3. POJAM UDRUGE CIVILNOG DRUŠTVA

Najkraće rečeno, civilno društvo su građani koji se aktivno i slobodno upliću u sve sfere društvenog djelovanja. Civilno društvo obuhvaća dobrovoljno organiziranje i uključivanje građana u svim mogućim oblicima: crkvenim organizacijama, susjedstvu, sportskim klubovima, fondacijama,

udrugama, sindikatima, političkim strankama, socijalnim pokretima, raznim interesnim grupama i slično. U ovom radu predmet istraživanja su samo udruge civilnog društva. Danas u Hrvatskoj postoji najviše sportskih udruga (više od 10 000), pa kulturnih (više od 3600), gospodarskih (više od 3000), tehničkih (oko 2800) i socijalnih udruga (oko 1000), zatim zdravstvenih, humanitarnih, ekoloških te udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji. Tu su i udruge branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata, nastale zbog ostvarivanja specifičnih zakonskih prava kao i čuvanja uspomene na događaje iz nedavne prošlosti.

Iz članka 4 Zakona o udrugama:

"Udruga u smislu ovog Zakona je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja"

4. ANALIZA ISTRAŽIVANJA

Anketni upitnik elektorničkom poštom bio je upućen udrugama koje u gradu Rijeci i okolici djeluju pretežito na polju socijalnog rada, ali i promicanja tehničkih znanosti, političke pismenosti i prava marginalnih društvenih skupina kao što su npr. osobe s invaliditetom, sindromom Down i cerebralnom paralizom.

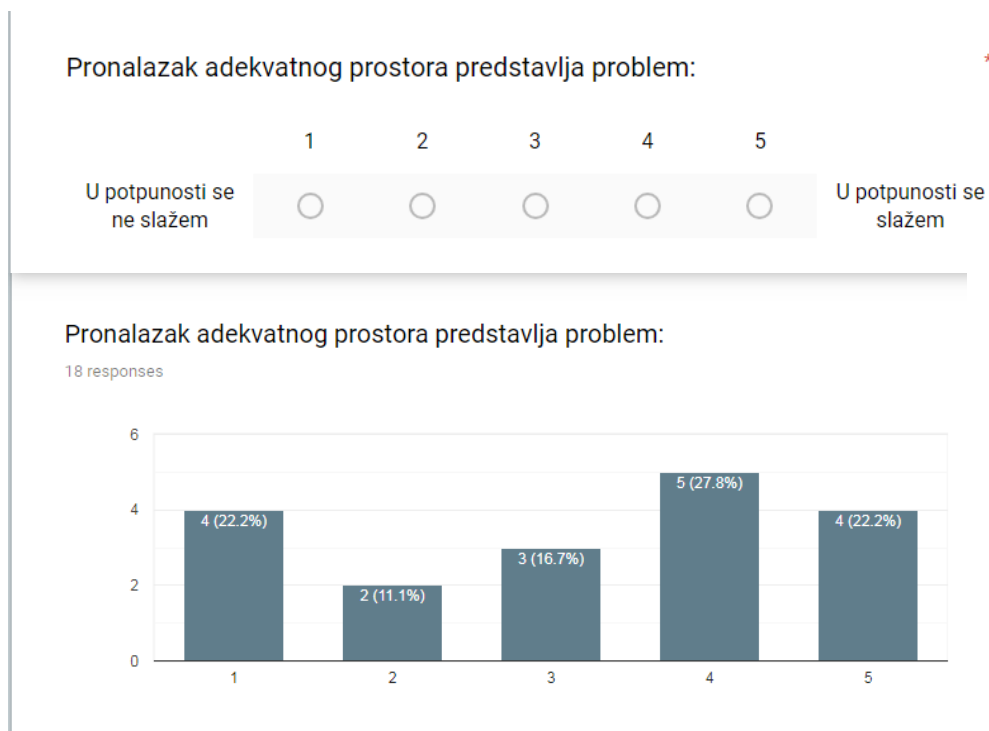
Upitnik se sastojao od sljedećih pitanja:

1. Navedite područje djelovanja udruge (socijalno, kulturno, sportsko...)
2. U kakvom prostoru djelujete?
3. Pronalazak adekvatnog prostora predstavlja problem
4. Za provođenje aktivnosti potrebni su nam volonteri
5. Pronalazak volontera predstavlja problem
6. Volonteri su pouzdani
7. Pronalazak stručnog kadra za provođenje aktivnosti predstavlja problem
8. Financiranje (aktivnosti, zaposlenih...) predstavlja problem
9. Financijska sredstva osiguravamo putem natječaja
10. Uspješno nalazimo adekvatne natječaje

11. Natječaji na koje se prijavljujemo su transparentni
12. Zadovoljni smo količinom raspisanih natječaja na koju nailazimo
13. Navedite ako koristite druge izvore financiranja
14. Složena administracija predstavlja problem
15. Navedite probleme s kojima se suočavate, a nisu gore navedeni
16. Najvećim izazovom u radu udruge smatram

4.1. ADEKVATNI PROSTOR

Udruge su suočene s traženjem prostora u kojem mogu djelovati. Mnoge moraju na raspolaganju imati više prostorija za provođenje aktivnosti, a te prostorije moraju biti i posebno prilagođene, npr. za rad s djecom. Grad Rijeka osigurava prostore za udruge, ali njihov broj je ograničen i često su u lošem stanju. Tri od osamnaest ispitanih udruga djeluje u privetnom prostoru, jedna u javnom i privatnom, a ostale u javnom.

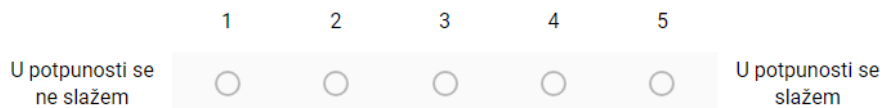
Prema prikupljenim odgovorima može se zaključiti da pronalazak prostora ne predstavlja veliki piazaov, ali ga većina ispitanika smatra značajnim.

4.2. PRONALAZAK VOLONTERA

Aktivnosti koje udruge provode vrlo često zahtjevaju oslanjanje na volontere jer neprofitne organizacije nisu u poziciji isplaćivati honorare. Volonterski rad zahtjeva veliku dozu altruističnosti i nesebičnosti od pojedinca i nisu mnogi spremni izdvajati svoje vrijeme za volontiranje. U našem društvu volonterstvo je i dalje u svojim začecima, a učenje o njemu tek se počelo pojavljivati u našim školama.

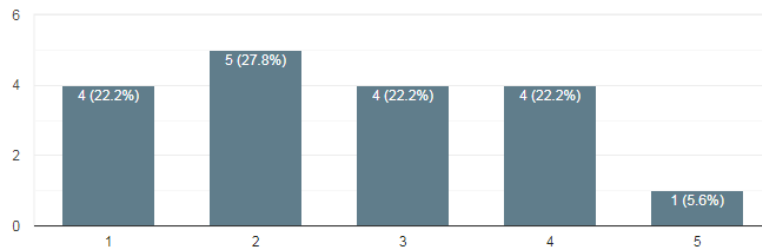
Od osamnaest ispitanika, njih čak petnaest oslanja se na volonterski rad u svome djelovanju. Za razliku od zaposlenika, volonteri nisu ničime vezani za izvršenje posla te su samim time podložni neozbiljnom i neodgovornom ponašanju. Mnoge udruge susreću se s nepouzdanošću kod rada s volonterima što predstavlja veliki problem jer bez njih aktivnosti ne mogu biti izvršene.

Pronalazak volontera predstavlja problem:

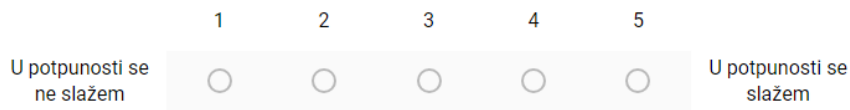

Pronalazak volontera predstavlja problem:

18 responses

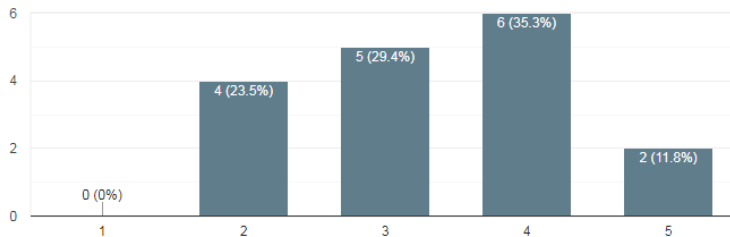

Volonteri su pouzdani:

Volonteri su pouzdani:

17 responses

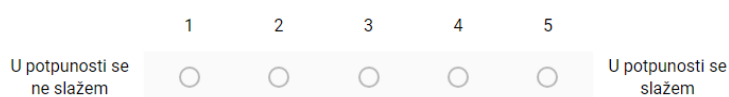

Prema prikupljenim podacima može se zaključiti da je većina ispitanika ipak donekle zadovoljna brojem volontera koji su na raspolaganju. Uzevši u obzir prikupljene informacije može se reći da je lakše pronaći volontere, ali teže one koji su pouzdani.

4.3. STRUČNI KADAR

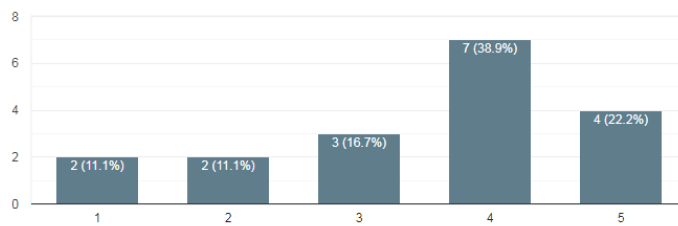
Od osamnaest ispitanih, jedanaest udruga bavi se socijalnim radom. Socijalni rad uključuje osjetljive skupine i česta je potreba za stručnim kadrom. Jedan od primjera su logopedi i socijalni pedagozi, zanimanja koja su na razini cijele zemlje deficitarna. Također određeni stručnjaci potrebni su za provođenje raznih vrsta edukacija kojima udruge nastoje oplemeniti društvo. Stručni kadar, ako ga se uopće može pronaći, često zahtjeva određenu razinu financiranja, što dodatno otežava situaciju.

...
Pronalazak stručnog kadra za provođenje aktivnosti predstavlja problem:

Pronalazak stručnog kadra za provođenje aktivnosti predstavlja problem:

18 responses

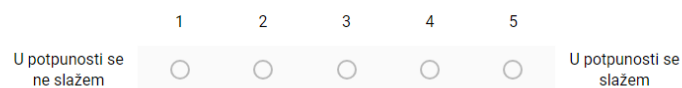

Prema prikupljenim podacima, većina ispitanika smatra nedostupnost potrebnog stručnog kadra velikim problemom i preprekom u radu.

4.4. FINANCIRANJE

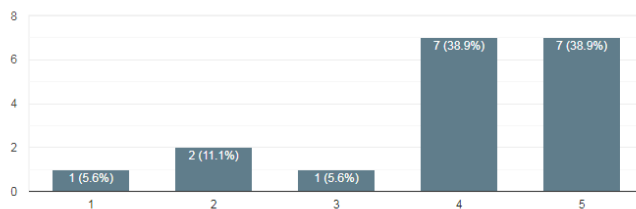
Udruge su neprofitne organizacije koje se moraju "iz dana u dan" same snalaziti u osiguravanju potrebnih sredstava. Načini putem kojih se udruge financiraju su: natječaji, donacije, vlastite gospodarske djelatnosti, manjim dijelom iz državnog proračuna, sredstvima raznih zaklada i sredstvima Europske unije. Većina ispitanika smatra da financiranje predstavlja problem u radu udruge. Prema nekim podacima manje od 10% potrebnih sredstava udruge dobivaju iz državnog proračuna, a ni privatne donacije nisu česte.

Financiranje (aktivnosti, zaposlenih...) predstavlja problem:

Financiranje (aktivnosti, zaposlenih...) predstavlja problem:

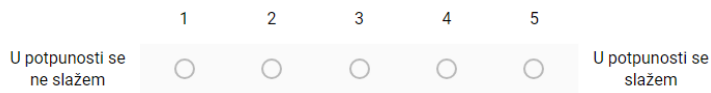
18 responses

Najčešći oblik financiranja udruge su natječaji koje raspisuje razna državna tijela ili ona Europske unije, ali i subjekti poslovnog sektora. Ispitanici napominju da je najveći problem kada se govori o natječajima, taj što se na isplatu novca mora čekati jako dugo, a rokovi objave rezultata i

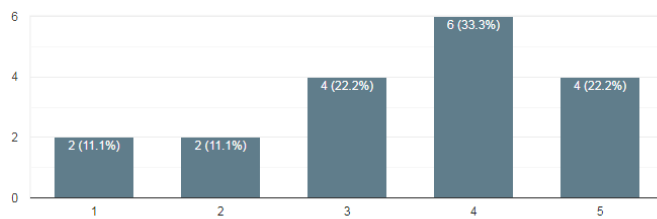
isplate sredstava rijetko se poštuju. Takva situacija uvelike otežava provođenje aktivnosti i projekata jer onemogućava dugoročno planiranje. Također, ispitanici navode da natječaji raspisani na nacionalnoj razini često nisu dovoljno transparentni, čime se pogoduje određenoj skupini.

Uspješno nalazimo adekvatne natječaje:

Uspješno nalazimo adekvatne natječaje:

18 responses

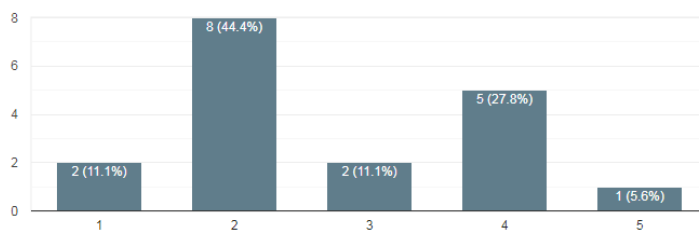

Zadovoljni smo količinom raspisanih natječaja na koju nailazimo:

Zadovoljni smo količinom raspisanih natječaja na koju nailazimo:

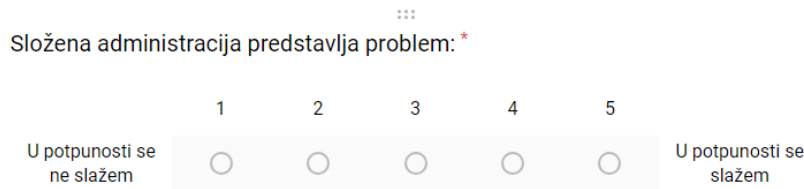
18 responses

4.5. BIROKRACIJA

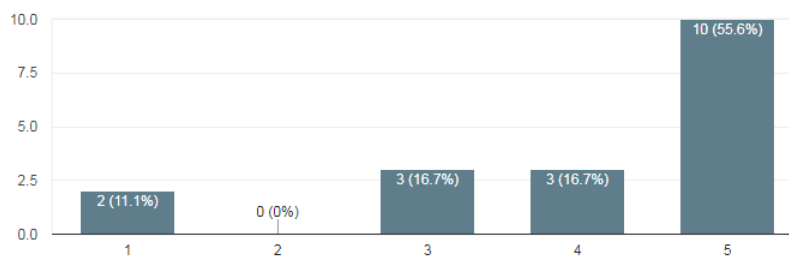
Rad udruga prati i izuzetno složena birokracija i administracija. Mnogi ispitanici upravo su ovaj problem istaknuli kao najveći. Također, istaknuli su da je zakon o udrugama nejasan i nepotpun što dodatno zbunjuje i otežava rad. Zakoni općenito često se mijenjaju i teško je pratiti sve novine na koje se mora obratiti pažnja. Prema zakonu o udrugama, one su dužne jednom godišnje izvještavati

davatelja sredstava o svom radu, opsegu, načinu stjecanja i korištenju sredstava, te javnost putem mrežne stranice ili drugim adekvatnim načinom. Sve u svemu "birokratsko nasilje", prema riječima ispitanika.

Složena administracija predstavlja problem:

18 responses

4.6. UDRUGE I DRUŠTVO

"Zašto se truditi? Ionako ne možemo ništa promijeniti.", rečenica je koju nerijetko izgovaraju oni koji smatraju da nema smisla društveno se angažirati i ne pokazuju interes za udruživanjem u udruge. Takav stav proizlazi iz razmišljanja da je problema previše i da se u Hrvatskoj zbog političke situacije ne može ništa napraviti da ih se riješi. Loša društvena klima dovodi do toga da građani ne razumiju svrhu civilnog sektora niti načine njegova djelovanja. Zbog toga dolazi do čestih optužbi da su udruge organizacije stvorene za "izvlačenje" novca iz državnog proračuna, a ni na koji način ne doprinose društvu. Možda u našem društvu jednostavno još nije došlo do potpunog razvoja vrijednosti demokratnog društva jer smo previše zaokupljeni egzistencijalnim i ekonomskim pitanjima zbog siromaštva u kojem se nalazimo.

5. ZAKLJUČAK

Rad udruga prati mnogo problema, nekih većih, a nekih manjih. Najveći bi zasigurno bili financijski problemi jer je novca malo i teško je do njega doći. Udruge su izuzetno bitne za društvo i zajednicu jer često su one jedine koje razumiju potrebe određenih posebnih skupina društva. Njihova važnost trebala bi biti prepoznata i rad više potican od strane vladajućih. Na taj način moglo bi doći do osvještavanja društva i boljih uvjeta za rad udruga, a samim time i kvalitetnijeg života za sve uključene.

6. POPIS LITERATURE

Anketa: Izazovi rada udruga

Bežovan, Civilno društvo, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 2005.

Zakon o udrugama

WEB IZVORI:

<http://croatia.eu/article.php?lang=1&id=46>

<http://www.udruga-mi.hr/forum/pojmovnik-civilnog-drustva/pojmovnik-civilnog-drustva/>

<https://www.rozp.hr/index.php/14-intermezzo/248-civilno-drustvo-u-hrvatskoj>

<http://www.glas-slavonije.hr/322986/11/Neprofitne-organizacije-u-Hrvatskoj-na-drzavnim-jaslama-Najglasniji-kad-im-treba-novac>